

Vejledning om udstedelse af sønæringsbevis til navigatører og maskinmestre i handels- og fiskeskibe

1. Grundlag

De detaljerede betingelser, der skal opfyldes, for at få udstedt et bestemt sønæringsbevis, fremgår af

Søfartsstyrelsens bekendtgørelse nr. 473 af 29. maj 2006 om kvalifikationskrav til søfarende og fiskere og om sønæringsbeviser ([klik her](#)).

2. Ansøgningsskema

Der skal udfyldes og indsendes et ansøgningsskema til Søfartsstyrelsen. Ansøgningsskemaet kan rekvireres ved henvendelse til Søfartsstyrelsen, eller det kan hentes via Søfartsstyrelsens hjemmeside www.sofartsstyrelsen.dk.

Sammen med ansøgningsskemaet skal fremsendes forskellig dokumentation. Om denne dokumentation gælder følgende:

2.1. Søfartsbog

Søfartsbog i original version gælder som legitimation og som dokumentation for krævet fartstid. Det er nødvendigt, at bogen sendes i original version og ikke i form af fotokopier. Hvis imidlertid søfartsbog ikke kan indsendes i original version, gælder følgende:

2.1.1. Legitimation

Pas eller sønæringsbevis med billede udstedt af Søfartsstyrelsen skal foreligge i original version. Alternativt accepteres fotokopi af et af samme dokumenter eller af søfartsbog af den side, som viser foto og navn/cpr nr. En sådan kopi skal forsynes med original påtegning indeholdende teksten "Overensstemmelse med originalen bekræftes" eller tilsvarende tydelig tekst, og påtegningen skal underskrives og stemples af en dansk udenrigsrepræsentant, en dansk skibsfører eller en dansk officiel myndighed. **Det understreges, at kopi uden sådan påtegning ikke vil blive accepteret.**

2.1.2. Dokumentation for krævet fartstid

Som alternativ til søfartsbog i original version kan dokumentation ske ved kopi af sider i søfartsbog, **men kopi af den side, der indeholder foto, skal medsendes**, og fotokopier skal påtegnes som anført under "Legitimation". Hvis fartstid ikke kan dokumenteres ved søfartsbog (f.eks. ved fartstid i færger), skal fartstid dokumenteres ved anden behørig dokumentation.

2.2. Tidligere udstedte sønæringsbeviser.

Tidligere udstedte sønæringsbeviser vil blive inddraget/annulleret, hvis de rettigheder, der knytter sig til det nye bevis helt dækker de rettigheder, der knytter sig til det tidligere bevis, og sådanne beviser skal derfor medsendes. Dette gælder for eksempel bevis som styrmand af 2. grad ved udstedelse af bevis som styrmand af 1. grad.

Hvis et tidligere bevis giver rettigheder, som ikke dækkes af det nye bevis, skal man ikke medsende det tidligere bevis. Dette gælder eksempelvis et bevis som kystskipper ved udstedelse af et bevis

som styrmand af 3. grad, fordi der er førerrettigheder knyttet til kystskipperbeviset og ikke til bevis som styrmand af 3. grad.

2.3. Beviser for kvalifikationer som officer i tankskibe

Fra 1. februar 2002 skal officerer i tankskibe have STCW-påtegnet bevis for kvalifikationer til tjeneste i tankskibe. Der er som hidtil beviser i to niveauer, nemlig orienteringsniveau (STCW-konventionens reglement V/1, paragraf 1) og bevis på ledelsesniveau (STCW-konventionens reglement V/1, paragraf 2).

Førstnævnte bevis gælder for enhver tankskibstype, medens sidstnævnte gælder for enten olie-kemikalie- eller gastankskib.

2.3.1. Tankskibsbevis på orienteringsniveau

Dette bevis indarbejdes i enten navigatør- eller maskinmesterbevis (sønæringsbevis) som en del af STCW-påtegningen på dette.

På beviser udstedt på grundlag af skibsførereksamen, juniorofficerseksamen, sætteskippereksamen efter december 1999 eller maskinmestereksamen indføres denne påtegning uden yderligere dokumentation.

På andre beviser kræves særskilt dokumentation for gennemført orienteringskursus fra Marstal Navigationsskole.

2.3.2. Tankskibsbevis på ledelsesniveau

Fører, overstyrmand, maskinchef og 1. maskinmester på tankskibe skal have særskilt bevis svarende til den tankskibstype, man gør tjeneste på. Beviset udstedes i samme format som almindelige sønæringsbeviser, dvs. med foto og udløbsdato.

I forbindelse med ombytning af sønæringsbevis som navigatør eller maskinmester til nye 95-beviser skal man i givet fald dokumentere kvalifikationer til dette bevis ved gennemført specialkursus fra Marstal Navigationsskole samt 3 måneders fartstid som officer i pågældende tankskibstype. Man skal være i besiddelse af gyldigt bevis som navigatør eller maskinmester, og enten specialkurset eller de 3 måneders fartstid skal ligge inden for de seneste 5 år. Der er på dette område ikke ændringer i forhold til hidtidige krav - der er alene tale om ændrede krav til dokumentation.

I forbindelse med ombytning af 78-beviser til 95-beviser for navigatører og maskinmestre skal man - hvis man opfylder ovenstående krav - vedlægge dokumentation herfor, og der vil da blive udstedt det nye bevis i henhold til STCW-95.

Personer med maskinmestereksamen bestået før 1. januar 1996 og med gyldigt bevis som 1. maskinmester eller som maskinchef anses at have gennemført den krævede specialuddannelse for *olietankskib*, hvis de inden for de seneste 5 år har gjort tjeneste i 3 måneder som 1. maskinmester eller maskinchef på olie- eller kemikalietankskib. Der kræves således ikke i dette tilfælde særskilt dokumentation for specialuddannelse.

2.4. Gyldigt sundhedsbevis

Dokumentation for opfyldelse af helbredskrav vil som hovedregel ikke være nødvendig. Dette skyldes, at den krævede lægeundersøgelse for søfarende registreres i Søfartsstyrelsen, og det er da ikke påkrævet at vedlægge sundhedsbevis. Kun i tilfælde, hvor man ansøger om nyt sønæringsbevis inden for de seneste 4 uger efter en lægeundersøgelse, kan det være nødvendigt at vedlægge sundhedsbevis.

Ved udstedelse af sønæringsbevis som navigatør skal sundhedsbeviset være udstedt uden begrænsning med hensyn til udgikstjeneste.

2.5. Pasfoto

Pasfotoet skal overholde de specifikationer med hensyn til format og størrelse (35 x 45 mm og uden hovedbeklædning og solbriller), som gælder ved udstedelse af pas. Det er vigtigt, at det pålimes nøjagtigt som anvist på forsiden af ansøgningsskemaet, da det sammen med underskrift under pasfotoet automatisk overføres ved skanning til sønæringsbeviset. En almindelig limstift vil være velegnet til formålet.

Billeder overført elektronisk eller digitalfotos som er udskrevet på almindeligt papir **godkendes ikke**.

2.6. Dokumentation for radiooperatørkvalifikationer

Sådan dokumentation kan være i form af et certifikat udstedt i henhold til radioreglementet, i det følgende betegnet et ITU-certifikat, eller det kan være i form af et sønæringsbevis som radiooperatør udformet, så det samtidig er et ITU-certifikat.

Forskellen kvalifikationsmæssigt er, at et sønæringsbevis som radiooperatør foruden radiooperatørkvalifikationer i henhold til radioreglementet også bevidner kvalifikationer relateret til søsikkerhed og til procedurer omkring eftersøgning og redning mv.

Såvel ITU-certifikat som sønæringsbevis som radiooperatør forekommer som et ROC (Restricted Operator's Certificate) og et GOC (General Operator's Certificate), når det drejer sig om certifikater til betjening af GMDSS radioudstyr. For at skelne mellem ITU-certifikat og sønæringsbevis vil vi i denne vejledning bruge betegnelsen IROC og IGOC for ITU-certifikater og betegnelsen SROC og SGOC for sønæringsbevis som radiooperatør.

Et IROC udstedes uden udløbsdato. Det har således tidsmæssigt ubegrænset gyldighed. IGOC, SROC og SGOC udstedes med gyldighed på højst 5 år.

En navigatør med kystskippereksamen, fiskeskippereksamen af 3. grad eller højere nautisk eksamen, og som inden for de seneste 5 år har bestået certifikatprøve for udstedelse af IROC eller IGOC opfylder også betingelserne for udstedelse af henholdsvis SROC og SGOC.

En navigatør, der har bestået duelighedsprøve i sejlads, og som inden for de seneste 5 år har bestået certifikatprøve for udstedelse af IROC eller IGOC opfylder betingelserne for udstedelse af SROC.

2.7. Uddannelsesbøger

For at kunne få udstedt det første sønæringsbevis som navigatør (bevis som styrmand af 2. eller 3. grad), maskinmester (bevis som vagthavende maskinmester, skibsmaskinist af 2. grad og skibsmaskinmester af 2. grad.) eller dual juniorofficer (bevis som vagthavende maskinmester/styrmand) kræver det, at man har en uddannelsesbog godkendt af Søfartsstyrelsen, som dokumenterer at uddannelsen ombord er gennemført med tilfredsstillende resultat.

Såfremt fartstid er krævet før optag på skolen, vil uddannelsesbogen være godkendt af den pågældende uddannelsesinstitution. Den skal derfor ikke kontrolleres af Søfartsstyrelsen, når man ansøger om udstedelse af sønæringsbevis. Der findes dog enkelte undtagelser – se nedenstående.

I de tilfælde, hvor man skal indsende en godkendt uddannelsesbog kan man i stedet vælge at indsende en bekræftelse fra skolen om at uddannelsesbogen er godkendt.

2.7.1. Maskinmestre

2.7.1.1. Uddannelsesbøger for Juniormestre

For personer, som består maskinmestereksamen uden søpraktik dokumenteret ved uddannelsesbog, og som senere gennemfører den krævede fartstid, skal indsende uddannelsesbog for udstedelse af sønæringsbevis

2.7.2. Søværnet

Maskinmestre og navigatører (Officersaspiranter) skal indsende godkendt uddannelsesbog eller attesteret kopi af godkendelsesattest udstedt af Søværnets Operative Kommando (SOK), for at kunne få udstedt et sønæringsbevis til handelsflåden.

Kravet gælder alle som har påbegyndt uddannelse i Søværnet efter den 1. januar 2001.

2.7.3. Skibskok

Hvis uddannelsen til skibskok er påbegyndt efter den 15. februar 2005 kræves fremvisning af godkendt uddannelsesbog ved udstedelse af bevis som skibskok.

Bevis for særlig kursus i søsikkerhed mv. for skibskokke/uddannelsesbog kræves ikke, hvis man i stedet kan dokumentere kabystjeneste i 12 måneder i søgående skibe, og denne tjeneste er udført under eller efter uddannelsen til kok.

2.8. Duelighedsbevis i motorpasning

Duelighedsbevis i motorpasning påføres automatisk sønæringsbevis som navigatør hvis,

- kystskippereksamen, sætteskippereksamen af 2. grad eller styrmandseksamen er bestået senere end 1. januar 1969, eller
- en fiskeskippereksamen er bestået senere end 1. oktober 1975 eller
- vagtofficereksamen er bestået senere end 1. december 1993 eller
- at både vagtofficereksamen og sætteskippereksamen eller skibsførereksamen er bestået

Opfyldes dette ikke, sker påtegningen af sønæringsbeviset ikke automatisk. Bestået duelighedsprøve i motorpasning skal derfor fremsendes ved ansøgning.

2.9 Bevis som Officer i Maritimsikring (SSO-bevis)

Bevis som Officer i Maritim Sikring kan kun søges af personer, der er i besiddelse af et gyldigt sønæringsbevis som navigatør eller maskinmester.

Ved ansøgning om Bevis som Officer i Maritimsikring (SSO-bevis) skal ansøgeren eventuelt fremsende en rederierklæring, der skal indeholde:

- Navn og cpr nr. eller fødselsdato og nationalitet på ansøger
- Bekræftelse på at vedkommende skal bestride funktionen som officer for maritim sikring
- Oplysninger om hvilke kurser/uddannelse vedkommende har gennemført med relation til ISPS-koden

Endvidere skal der fremsendes kursusbevis eller lignende som dokumentation for relevant uddannelse.

Efter 1. juli 2009 skal der fremsendes kursusbevis fra en godkendt kursusudbyder af kursus/uddannelse i maritim sikring for skibsofficerer.

Ved ansøgning alene om SSO-bevis, skal der ikke fremsendes pasfoto.

3. Hvis man har mistet et bevis

Hvis man har mistet et bevis eller det er ødelagt i en sådan grad, at dets indhold ikke kan læses, kan et nyt bevis udstedes, men i dette tilfælde skal man tillige udfylde en særlig "Tro- og love erklæring", da det normalt er et krav for genudstedelse af et bevis, at det oprindelige bevis tilbagesendes. Denne erklæring udleveres fra Søfartsstyrelsen, eller den kan hentes via Søfartsstyrelsens hjemmeside www.sofartsstyrelsen.dk.

4. Ombytning af et STCW'78 bevis til et STCW'95 bevis af samme navn

Efter 1. februar 2002 skal man for tjeneste i et handelsskib på dækket, i maskinen og som radiooperatør i stilling, hvor sønæringsbevis kræves, være i besiddelse af et bevis med påtegning efter STCW-konventionen som revideret i 1995 - et såkaldt STCW'95 bevis.

Sådan ombytning sker efter ovenstående vejledning, men følgende yderligere forhold skal tages i betragtning:

4.1. Særlige uddannelseskra v for ombytning af visse ældre beviser

Ud over et generelt krav om radiobevis, IROC eller SROC, ved udstedelse af STCW'95 bevis til navigatører stilles der for ombytning af visse beviser af ældre dato, eller beviser udstedt på grundlag af en eksamen af ældre dato krav om supplerende uddannelse i henhold til bekendtgørelse under besætningsloven. Disse uddannelseskra v, der omtales i §§ 4.1.1 og 4.1.2 nedenfor afholdes på kurser godkendt af Søfartsstyrelsen uden betaling af kursusgebyr for personer, hvor uddannelsen kræves som betingelse for ombytning. Har man gennemført sådanne kurser andre steder, kan der søges om godkendelse, og Søfartsstyrelsen kan da kræve yderligere oplysninger om sådanne kurser.

Dokumentation for gennemførte kurser, herunder dokumentation for ROC for navigatører, skal vedlægges ansøgningen (GOC dækker krav om dokumentation for ROC).

4.1.1. Radarsimulatorkursus og ARPA-simulatorkursus

For følgende beviser kræves radarsimulatorkursus og ARPA-simulatorkursus:

Beviser udstedt på grundlag af

- skibsførereksamen bestået 1983 eller tidligere,
- sætteskippereksamen bestået tidligere end oktober 1991 og
- styrmandseksamen (uden efterfølgende skibsførereksamen).

Hvis man har bestået skibsførereksamen, kræves dog kun ARPA-simulatorkursus.

Krav om ARPA-simulatorkursus kan dog bortfalde, hvis det ønskes, men beviset vil da blive påtegnet om, at det ikke berettiger til tjeneste på skibe udstyret med ARPA.

Hvis man har sejlet som navigatør i mindst et år i de forudgående fem år, kan de to simulatorkurser afholdes som et kombineret kursus af 5 dages varighed. Ellers er der tale om to kurser af hver 4 dages varighed.

4.1.2. Kursus i behandling af farligt gods

For ombytning af bevis som

- sætteskipper på grundlag af sætteskippereksamen bestået tidligere end oktober 1991,
- styrmand af 2. grad på grundlag af styrmandseksamen (uden skibsførereksamen) og
- skibsfører af 2. grad

kræves endvidere et kursus i behandling af farligt gods.